

41043

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum** tarafından Anayasanın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **16.02.2026**

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) tarafından yürütülen “500 Bin Sosyal Konut Projesi” kapsamında İzmir’de yapılması planlanan 21 bin konutun 15 bininin, Menemen ilçesi Doğaköy Mahallesi’nde bulunan 101 ada 8 ve 9 parsellerde inşa edilmesi planlanmaktadır. Söz konusu alan 1. derece sit alanı ve mera vasfı taşımaktadır. Bölgede yaklaşık 2.300 küçükbaş ve 300 büyükbaş hayvan bulunmaktadır. Ortak meranın daralması, üretimin sürdürülemez hale gelmesine ve kırsal yoksullaşmanın derinleşmesine yol açacaktır. Yaklaşık 600 yurttaşın geçim kaynağı olan tarım ve hayvancılık faaliyetleri ciddi biçimde zarar görecektir. Gıda enflasyonunun yükseldiği, üreticinin ayakta kalmakta zorlandığı bir dönemde, üretim alanlarının betonlaşmaya açılması bölge halkını göz göre göre sefaletle sürüklemek anlamına gelmektedir.

Üstelik, proje alanının, Herodot’un sözünü ettiği 12 Aiolo kentinden biri olan dört bin yıllık Neonteikhos antik kentinin bulunduğu yerle çakıştığına dair bilimsel değerlendirmeler mevcuttur. 1. derece arkeolojik sit alanı olan bir bölgede ağır iş makineleriyle çalışmalara başlanmış olması, kültürel mirasın tahrip edilme riski doğurmaktadır.

2024 yılında AKP’li Menemen Belediyesi’nin hazine arazilerini belediye uhdesine geçirmek istemesi ve bazı parsellerin mera vasfından çıkarılması süreci, bugünkü proje açısından dikkat çekicidir. Belediye Başkanı Aydın Pehlivan döneminde milyonlarca metrekaresel taşınmaz satışlarında tarım ve sit alanları ayırımının gözetilmemiştir. Kamuya ait tarım ve mera alanlarının önce vasfının değiştirilmesi, ardından büyük ölçekli projelere açılması; planlama değil, rant odaklı bir dönüşüm izlenimini güçlendirmektedir.

Bölge halkı sosyal konuta değil, seçilen yerin niteliğine karşı çıkmaktadır. Mera ve tarım alanlarının yapılaşmaya açılması; yerel üretimin zayıflaması, kırsal geçim kaynaklarının yok olması ve ekolojik tahribat riskini beraberinde getirmektedir. Barınma hakkı temel bir haktır; ancak bu hak, üretim alanlarını, ortak meraları ve kültürel mirası ortadan kaldırarak değil; kamusal planlama ilkeleri ve halkın katılımı temelinde güvence altına alınmalıdır.

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Bu Bağlamda;

1. Birinci derece arkeolojik sit alanı ve mera niteliği taşıyan Menemen Doğaköy 101 ada 8 ve 9 parsellerin yapılaşmaya açılmasının hukuki dayanağı nedir? Koruma mevzuatı açıkken bu alanda inşaat faaliyetlerine hangi kamu yararı gerekçesiyle izin verilmiştir?
2. Doğaköy, Belen, Yanıkköy ve Haykıran mahallelerinin ortak kullandığı mera alanının daralmasının; yaklaşık 600 yurttaşın geçim kaynağı ve 2.600'e yakın küçükbaş ve büyükbaş hayvanın yaşam alanı üzerindeki etkilerine ilişkin kapsamlı bir sosyal, ekonomik ve ekolojik etki analizi yapılmış mıdır?
3. Yapılmadıysa, mera ve üretim alanları ortadan kalktığında geçimini hayvancılıkla sağlayan yurttaşların gelir kaybı nasıl karşılanacaktır? Bakanlığınızın yaklaşımı "ne hali varsa görsün" anlayışı mıdır?
4. Geçmişte Harmandalı, Koyundere ve Asarlık mahallelerinde tarım ve hayvancılık alanlarının yapılaşma sonucu ortadan kalktığı bilinmektedir. Bu deneyimlerin sonuçları incelenmiş midir? Aynı sürecin Doğaköy ve çevresinde tekrar etmesini engellemek için projenin başka bir bölgeye kaydırılmasını sağlamak üzere sorumluluk alacak mısınız?
5. Daha önce taş ocağı yapılmak istenen bu bölgenin şimdi de 15 bin konutluk projeye konu edilmesinin gerekçesi nedir? Bakanlığınızın bu bölgeye yönelik planlama yaklaşımı üretim alanlarını korumak mıdır, yoksa yapılaşma baskısını artırmak mıdır?
6. İzmir'de sosyal konut ihtiyacının karşılanması için tarım ve sit alanı niteliği taşımayan alternatif kamu arazileri değerlendirilmiş midir? Değerlendirildiyse neden özellikle mera ve sit alanı tercih edilmiştir?
7. AKP'li Menemen Belediyesi döneminde kamu arazilerinin devri, mera vasfının değiştirilmesi ve büyük ölçekli taşınmaz satışlarına ilişkin iddialar karşısında Bakanlığınız herhangi bir inceleme başlatmış mıdır?
8. Neonteikhos antik kenti ve çevresindeki kültürel mirasın korunmasına ilişkin Koruma Kurulu kararı nedir? 1. derece sit alanında ağır iş makineleriyle çalışmalara başlanması hangi hukuki ve bilimsel gerekçeye dayanmaktadır?
9. Kamuya ait tarım ve mera alanlarının önce vasfının değiştirilip ardından büyük ölçekli projelere açılması uygulamasının, ülke genelinde ne kadar yaygın olduğu bilinmekte midir? Son 10 yılda TOKİ projeleri kapsamında kaç hektar tarım ve mera alanı yapılaşmaya açılmıştır?
10. Sosyal konut ihtiyacı ile kırsal üretimin korunması arasında bir planlama dengesi kurulmuş mudur? Bakanlığınız, barınma hakkını güvence altına alırken üretim alanlarını koruma ilkesini esas almakta mıdır?
11. Bakanlığınızın 2026 yılı bütçe belgesinde yer alan "Hazine taşınmazları satış, kiralama, kullanma izni ve irtifak hakkı tesisi suretiyle ekonomiye kazandırılacaktır" ifadesi doğrultusunda 2026 yılı için hedeflenen 150.000.000 m² hazine taşınmazının ekonomiye kazandırılması kapsamında; sit, mera, tarım ve kıyı alanları da yer almakta mıdır? Doğaköy projesi bu hedefin bir parçası mıdır?

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili

Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

12. Bütçe belgenizde yer alan “Koruma–kullanma dengesi gözetilerek korunan alanlarda imar planları yapılacaktır” ifadesiyle korunan alanlar fiilen yapılaşmanın gerekçesi haline mi getirilmektedir? Doğaköy örneğinde olduğu gibi 1. derece sit ve mera alanlarında plan yapılması bu yaklaşımın bir sonucu mudur?
13. “500 bin Sosyal Konut Projesi” gerçekten dar gelirli yurttaşların barınma hakkını güvence altına almak için mi yürütülmektedir, yoksa inşaat ve çimento tekellerinin açıkça ifade ettiği gibi piyasayı canlandırmaya yönelik bir sermaye programı mıdır? Doğaköy’de sit ve mera alanlarında 15 bin konut ısrarının arkasındaki gerçek saik hangisidir?
14. Sosyal konut adı altında yürütülen projelerin, kamu arazilerinin özel sermayeye devri ve inşaat sektörünün desteklenmesiyle eş zamanlı ilerlemesi tesadüf müdür?